

Akademia Muzyczna im. G. i K. Bacewiczów
w Łodzi

RECENZJA ROZPRAWY DOKTORSKIEJ

PANI MGR JUSTYNY GĘSICKIEJ

**W ZWIĄZKU Z POSTĘPOWANIEM O NADANIE STOPNIA DOKTORA W
DZIEDZINIE SZTUKI, W DYSCYPLINIE SZTUKI MUZYCZNE
W UNIWERSYTECIE KAZIMIERZA WIELKIEGO W BYDGOSZCZY**

ZLECENIODAWCA RECENZJI:

Uniwersytet Kazimierza Wielkiego w Bydgoszczy, pismo z dnia 28.10.2025r. *Zlecenie podjęte na podstawie przepisów ustawy z dnia 20 lipca 2018r. Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce (t.j. Dz. U. z 2023r. poz. 742, 1088, 1234, 1672, 1872, 2005 z 2024r. poz. 124, 227, 1089)*

DOTYCZY:

wszczęcia, na wniosek mgr Justyny Gęsickiej przewodu na stopień doktora sztuk w dyscyplinie artystycznej sztuki muzyczne. Do nadesłanego mi przez Przewodniczącą Rady Dziedziny Sztuki Uniwersytetu Kazimierza Wielkiego w Bydgoszczy, prof. dr hab. Annę Janosz pisma informującego, iż została powierzona mojej osobie funkcja recenzenta w przewodzie doktorskim Pani mgr Justyny Gęsickiej pt. *Analiza wybranych arii z oper Gioacchino Rossiniego w kontekście praktyki wykonawczej i interpretacyjnej*, pod kierunkiem prof. dr hab. Małgorzaty Greli, zostało dołączone dzieło artystyczne z jego opisem. Zgodnie z obowiązującymi przepisami swoją opinię opieram jedynie na przedstawionej pracy doktorskiej.

OCENA PRACY DOKTORSKIEJ:

Praca doktorska Pani mgr Justyny Gęsickiej pod tytułem *Analiza wybranych arii z oper Gioacchino Rossiniego w kontekście praktyki wykonawczej i interpretacyjnej*, składa się z dzieła artystycznego zapisanego na nośniku CD oraz jego opisu. Wybór tematu pracy doktorskiej wynika z zainteresowań Pani mgr Justyny Gęsickiej i z predyspozycji wokalnych do wykonywania arii z oper Gioacchino Rossiniego.

Dzielo artystyczne

Nagranie zostało zrealizowane w Sali Koncertowej Collegium Copernicanum Uniwersytetu Kazimierza Wielkiego w Bydgoszczy, nie znalazłam informacji na temat daty nagrania. Reżyseria nagrania, montaż, mastering -Jacek Donachowski.

Kandydatka przedstawiła na płycie następujące utwory:

Cruda Sorte! -Aria Izabeli z I aktu opery *L'Italiana in Algieri*

Una Voce Poco Fa-Aria Rozyny z I aktu opery *Il barbiere di Siviglia*

Assisa A'Pie D'un Salice/Preghieria-Aria Desdemony z III aktu opery *Otello*

Nacqui Alla' Affanno/Non Piu Mesta-Aria Angeliny z II aktu opery *La Cenerentola*

Tanti Affetti In Tal Momento-Aria Eleny z II aktu opery *La donna del lago*

Giusto Ciel, In Tal Periglio-Aria Anny z I aktu opery *Maometto II*

Bel Raggio Lusinghier-Aria Semiramidy z I aktu opery *Semiramida*

Pani Justyna Gęsicka wykonała powyższe arie z towarzyszeniem fortepianu. Partię akompaniamentu fortepianowego zrealizował Pan Michał Kuzimski. Kandydatka obdarzona jest interesującym głosem mezzosopranowym z możliwością koloratury. Ten rzadko spotykany głos, nazywany mezzosopranem koloraturowym jest szczególnie predysponowany do wykonywania m.in. arii z oper Gioacchino Rossiniego. Nic więc dziwnego, że wybrała na program swojego dzieła artystycznego ten właśnie repertuar. Wybrane przez Kandydatkę arie operowe Gioacchino Rossiniego są wymagające zarówno pod względem techniki wokalne, jak i ekspresji artystycznej. Są to arie wirtuozowskie o bardzo wysokim stopniu trudności, wymagające znakomitej precyzji koloraturowej, jak i bardzo dobrej wydolności oddechowej. Należy stwierdzić, że Kandydatka dysponuje pięknym w barwie głosem mezzosopranowym o szerokiej skali, a Jej wykonawstwo odznacza się znakomitą techniką wokalną. Zarówno części kantylenowe, jak i cabaletty poszczególnych arii odznaczają się znajomością stylu, precyzją techniczną i wysoką kulturą muzyczną. Na uwagę zasługuje biegłość i umiejętność wykonywania koloratur, fioritur, wszelkich ozdobników czy kadencji zarówno tych zgodnych z zapisem nutowym kompozytora, jak i tych zmienionych przez Artystkę, nierzadko z wysokimi, fermatowymi tonami. Części koloraturowe odznaczają się swoją wewnętrzną motoryką i to sprawia, że słucha się tych arii z przyjemnością i z wrażeniem nie tylko swobody wykonawczej, ale i znakomitej kondycji oddechowej Artystki. Na uwagę zasługuje bardzo dobra intonacja, umiejętność łączenia rejestrów, wyrównana emisja i skupienie dźwięku. Głos ma ciepłe brzmienie i jest wyrównany w całej skali. Pisząc o sprawach techniki wokalne, nie sposób pominąć zagadnień interpretacyjnych. Wybrane przez Kandydatkę arie operowe Gioacchino Rossiniego są zróżnicowane zarówno w aspekcie postawy bohaterki, jak i nastroju tych utworów. Obok bowiem arii Izabeli z *Włoszki w Algierze* czy Rozyny z *Cyrulika sewilskiego*, jest też aria Desdemony z *Otella* czy Anny z *Mahometa II*, jakże inne w nastroju. Mimo, iż wszystkie te utwory są bardzo bogate w koloratury, to ta biegłość ma różną emocjonalność wynikającą z nastroju i kontekstu arii.

Pani Justyna Gęsicka wszystko to doskonale rozumie i potrafi pięknie pokazać zarówno liryzm, jak i dramatyzm swoich bohaterów.

Reasumując, należy stwierdzić, że wszystkie arie składające się na dzieło artystyczne wykonane są na bardzo wysokim poziomie, świadczącym zarówno o imponującej technice koloraturowej, jak i o dojrzałości artystycznej Kandydatki. Odnosząc się do oceny dzieła i sztuki wokalne Justyny Gęsickiej, nie sposób pominąć znaczącego wkładu pianisty Michała Kuzimskiego, który tworząc znakomitą kreację artystyczną wspiera interpretacyjnie solistkę, czego efektem jest spójna i interesująca propozycja repertuarowa.

Część opisowa

Do zarejestrowanego na płycie CD dzieła artystycznego, Kandydatka dołączyła pracę pisemną, stanowiącą jego opis. Obie części stanowią integralną całość. Praca pod względem formalnym nie wzbudza zastrzeżeń. Składa się ze wstępu, trzech rozdziałów z wyszczególnionymi podrozdziałami, podsumowania i bibliografii. Bibliografia jest obszerna i zawiera 22 pozycje książkowe. Są to opracowania naukowe, monograficzne oraz słowniki czy przewodniki dotyczące opisywanego zagadnienia. Poza tym jest tu również Netografia, która zawiera 16 pozycji i Nagrania - 27 przykładów fonograficznych, spis tabel i ilustracji. Do części opisowej dołączony jest aneks, który zawiera zapis nutowy siedmiu arii Gioacchino Rossiniego składających się na dzieło artystyczne Kandydatki. Tematem rozważań części opisowej jest analiza wybranych arii z oper Gioacchino Rossiniego w kontekście praktyki wykonawczej i interpretacyjnej. Tematyka ta jest zgodna z zainteresowaniami Kandydatki, która już we wstępie pracy zaznacza: *"Odkąd pamiętam fascynowały mnie możliwości głosu ludzkiego w kontekście wykonywania szybkich przebiegów koloraturowych"* I w kolejnych akapitach: *Przełomowy moment pogłębiania moich zainteresowań stanowiło odkrycie piękna i bogactwa muzyki wybitnego włoskiego kompozytora epoki romantyzmu-Gioacchino Rossiniego*. Celem pracy jest przedstawienie aktualnej praktyki wykonawczej wybranych arii kompozytora w aspekcie techniki wokalne i problematyki interpretacyjnej. Autorka w swoich badaniach szuka odpowiedzi na pytanie: czy obecna praktyka wykonawcza różni się od tradycji wykonawczych kształtujących się na przestrzeni lat? W rozdziale pierwszym dysertacji Autorka przedstawiła sylwetkę twórczą Gioacchino Rossiniego ze szczególnym uwzględnieniem jego twórczości operowej. Autorka wskazuje ważniejsze fakty z życia kompozytora, przede wszystkim te, które miały wpływ na jego rozwój artystyczny. To bardzo interesująco i wnikliwie napisany rozdział, który ma charakter wprowadzający w badane zagadnienie. Rozdział drugi poświęcony jest charakterystyce utworów wokalnych Gioacchino Rossiniego. W podrozdziale 2.1. Autorka zwraca uwagę na koloraturę, jako cechę nierozdzielnie związaną z utworami wokalnymi kompozytora. Przytacza definicję pojęcia koloratury oraz punkt widzenia samego kompozytora na temat stosowania koloratur jako środka wyrazu muzycznego. Koloratury, stanowiące atrybut i niejako znak firmowy w twórczości Rossiniego wzbudzały skrajne emocje, przez jednych uwielbiane, przez innych uważane za przesadzone i nieadekwatne do sytuacji w operze. Sama Autorka uważa, że są, jak pisze: *syntezą wszystkich składowych śpiewu bel canto, mam tu na myśli demonstrację waleń głosowych oraz dużych umiejętności technicznych, które nie "klócą się" z przekazywaniem emocji zawartych w tekście i muzyce"* (str 27). W podrozdziale 2.2 zajmuje

się problematyką różnic w wykonawstwie arii G. Rossiniego w aspekcie rodzaju głosu. Odnosi się do Rudolfa Kloibera i jego pracy *Handbuch der Oper*, w której istnieje podział w grupie głosów sopranowych, mezzosopranowych i altowych, w których wyróżniony jest również mezzosopran koloraturowy. Na stronie 36. dysertacji przedstawia tabelę stanowiącą zestawienie pierwszych wykonawczyń ról pierwszoplanowych w wybranych operach Gioacchino Rossiniego. Z tego zestawienia wynika, że każda z badanych arii jest w zasięgu mezzosopranu koloraturowego, a żadna z pierwszych wykonawczyń nie dysponowała wysokim głosem sopranowym. Były to wysokie głosy mezzosopranowe lub niskie sopranowe z odpowiednimi możliwościami do wykonywania arii z koloraturami. Autorka odnosi się również do praktyk wykonawczych w teatrach operowych w aspekcie rodzaju głosu, dotyczących powierzania głównych partii w operach Gioacchino Rossiniego. Zwraca uwagę, że nie jest to jednoznaczne, chociażby na przykładzie partii Rozyny, którą wykonują zarówno sopran, jak i mezzosopran. Tych przykładów wskazanych przez Autorkę jest więcej. Dość interesująco porównuje wykonawstwo poszczególnych arii, składających się na dzieło artystyczne, przez sopran, mezzosopran i kontralt. W swoich analizach dotyczących różnic w wykonaniach odnosi się do adekwatnych przykładów nagrań. W podrozdziale 2.2.1. dotyczącym praktyki wykonawczej dużo uwagi poświęca zasadom zdobnictwa nakreślonym przez samego kompozytora w kontekście współczesnej praktyki wykonawczej jego arii. Różnice te dotyczą przede wszystkim części koloraturowych i kadencji. Analizie porównawczej zostały poddane znakomite interpretacje badanych arii w wykonaniu wybitnych artystek, np. Ewy Podleś, Cecilii Bartoli, Nicole Lemieux, Teresy Berganzy, Joyce DiDonato, Kathleen Battle czy Diany Damrau. Wykazując różnice w wykonaniach np. kadencji u poszczególnych artystek, Autorka dodaje na końcu propozycje zmian kadencji czy części zmienionych w swoich interpretacjach arii, stanowiących dzieło artystyczne. Rozważania w tym podrozdziale wzbogacone są o adekwatne przykłady zapisów nutowych. W podrozdziale 2.3 odnosi się do tradycji wystawiania dzieł operowych Gioacchino Rossiniego na polskich scenach. Ostatni, trzeci rozdział stanowi opis dzieła artystycznego. Autorka dokonuje analizy poszczególnych arii składających się na dzieło artystyczne w aspekcie trudności wykonawczych oraz problemów interpretacyjnych. Odnosi się również do problemów napotkanych w czasie przygotowań do realizacji nagrań dzieła artystycznego. Brakuje jedynie informacji na temat terminu realizacji nagrań. Kolejność analizowanych arii jest taka sama jak na płycie CD, stanowiącej dzieło artystyczne. Każda aria jest krótko opisana pod kątem przynależności do określonych oper. Autorka skrótowo opisuje treść libretta w kontekście bohaterki arii, a także charakteryzuje każdą bohaterkę oraz miejsce arii w dziele operowym. Tekst każdej arii jest przetłumaczony przez Autorkę na język polski. W swojej szczegółowej analizie odnosi się do wymagań technicznych i wykonawczych każdej arii. Na tej bazie przedstawia swoje problemy wykonawcze i interpretacyjne, które pojawiły się podczas pracy nad przygotowaniem arii do nagrania i wskazuje metody ich pokonywania. Dużo uwagi poświęca fragmentom zmiennym, czyli takim, które śpiewaczki zazwyczaj zmieniają w stosunku do oryginalnego zapisu kompozytora. Każdą zmianę uzasadnia ilustrując odpowiednią grafiką zmienionego zapisu. Wszystkie dokonane zmiany są przez artystkę przemyślane i zawsze bazują na ogromnej wiedzy dotyczącej tradycji wykonawczej. Autorka przytacza przykłady zmian dokonywanych przez znakomite artystki i na tej kanwie dostosowuje fragmenty koloraturowe czy kadencje do swoich możliwości i upodobań

estetycznych. Opis dzieła świadczy o imponującej wiedzy teoretycznej Autorki, która w naturalny sposób przekłada się na znakomite, przemyślane i dojrzałe interpretacje arii, składających się na dzieło artystyczne. Praca napisana jest pięknym literackim językiem, chociaż jest kilka tzw. literówek. Jest klarowna i spójna. Stanowi w mojej opinii bardzo dobre kompendium wiedzy na temat wykonawstwa arii operowych Gioacchino Rossiniego. Doktorantka w swojej wnikliwości naukowej jest bardzo rzetelna zarówno na etapie badań, jak i przedstawiania wniosków z tych badań płynących. Reasumując, stwierdzam, że założony cel został udokumentowany w sposób klarowny i czytelny.

KONKLUZJA

Po zapoznaniu się z przesłaną dokumentacją mgr Justyny Gęsickiej stwierdzam, że przedstawiony zapis dzieła artystycznego oraz jego opis stanowią integralną całość. Jest to bardzo wartościowy materiał zarówno w aspekcie wykonawczym jak i naukowym. Tym samym, w mojej opinii praca doktorska mgr Justyny Gęsickiej poprzez swój twórczy i naukowy charakter stanowi znaczący wkład w rozwój dyscypliny artystycznej -sztuki muzyczne, w dziedzinie sztuki. W związku z powyższym stwierdzam, że Pani mgr Justyna Gęsicka wykazała się zarówno imponującą wiedzą teoretyczną, jak również umiejętnościami niezbędnymi do prowadzenia samodzielnej pracy artystycznej. Doktorantka w swojej pracy doktorskiej rozwiązała założenia badanego zagadnienia artystycznego i tym samym spełniła wymagania art. 190, art.192 ust.2 oraz art.217 ustawy z dnia 20 lipca 2018r.Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce (t. j. Dz. U. z 2023r. poz.742, 1088,1234,1672,1872 ,2005 z 2024r. poz.124,227,1089).

W związku z powyższym wnoszę o przyjęcie przedstawionej pracy doktorskiej Pani mgr Justyny Gęsickiej.

prof. dr hab. Beata Zawadzka-Kłos